

KLASA 3 – KAPITAL i KLASA 4 -
DUGOROČNA REZERVISANJA I
OBAVEZE

KLASA 3-KAPITAL

- Kapital predstavlja preostali deo imovine firme nakon odbijanja svih njegovih obaveza.
- U knjigovodstvenoj evidenciji struktura kapitala podeljena je u šest osnovnih grupa računa:
  - 30- Osnovni kapital (300 – Akcijski kapital, 301 – Udeli društva sa ograničenom odgovornošću, 303- Državni kapital...)
  - 31 – Neuplaćeni upisani kapital
  - 32 – Rezerve
  - 33 – Revalorizacione rezerve i nerealizovani dobiti i gubici
  - 34 – Nerasporedjeni dobitak
  - 35 – Gubitak

30 – Osnovni kapital

• Na kontima ove grupe vodi se evidencija o postojećem osnovnom kapitalu. Sintetički računi ove grupe su:

- 300- Akcijski kapital
- 301 – Udeli društva sa ograničenom odgovornošću
- 302- Ulozi
- 303 – Državni kapital
- 304- Društveni kapital
- 305- Zadružni udeli
- 309 – Ostali osnovni kapital

300 – Akcijski kapital

- Akcijski kapital je kapital preduzeća koji se pribavlja emisijom i prodajom akcija. Na računu **300 – Akcijski kapital iskazuje se vrednost običnih i prioritetnih akcija.**
- Akcije su hartije od vrednosti izdate u seriji.
- Akcije mogu biti obične-redovne ili preferencijalne-povlašćene, te se u okviru računa 300-Akcijski kapital otvaraju najmanje dva analitička računa.
- Vrednost akcijskog kapitala predstavlja proizvod broja emitovanih akcija i njihove nominalne vrednosti.
- **Akcijski kapital = broj akcija x nominalna vrednost akcija**

Upis akcija- znači pisano obećanje da će akcionari preuzeti akcije i platiti obećani iznos u ovom slučaju nominalnu vrednost

- Koriste se dva računa identičnog naziva, ali ne i suštine
- Račun 000- Neuplaćene upisane akcije
- Račun 310 Neuplaćene upisane akcije

Uplata akcija-Knjiženje **u korist računa 000 prenošenjem iznosa na desnu stranu i istovremeno se mora povećati tekući račun jer su sredstva uplaćena na tekući račun.**

Prenos neuplaćenih akcija na osnovni kapital knjiži na **teret računa 310- Neuplaćene upisane akcije , a istovremeno se povećava na desnoj strani račun kapitala 300 -Aksijski kapital**

Primer 1:

- I) Emitovano je novo kolo akcija od 1.000 komada po nominalnoj vrednosti od 1.200 din po akciji. Akcionari su upisali celokupnu emisiju akcija.
- II) Akcionari su u predviđenom roku uplatili 50% upisanih akcija na tekući račun.

r.b.	Broj računa		Opis	Duguje	Potražuje
	D	P			
1	000	310	Upisani, a neuplaćeni kapital Upisani, a neuplaćeni kapital Za upisani kapital	1.200.000	1.200.000
1a	241	000	Tekući račun Upisani, a neuplaćeni kapital Za uplaceni kapital	600.000	600.000
2	310	300	Upisani, a neuplaćeni kapital Akcijski kapital Za uplaćeni kapital	600.000	600.000

306 – Emisiona premija

- Emisiona premija predstavlja razliku između nominalne vrednosti emitovanih akcija i vrednosti po kojoj se hartije od vrednosti prodaju na tržištu kapitala.

- Kada akcionari uplate iznos otkupljenih akcija po prodajnoj vrednosti, dolazi do priliva novčanih sredstava na tekućem računu preduzeća, te za taj iznos zadužujemo **241 – Tekući račun, dok nam potražuje račun 300 – Akcijski kapital za iznos nominalne vrednosti prodatih akcija, kao i račun 306 – Emisiona premija za razliku između više prodajne vrednosti akcija i niže nominalne vrednosti.**

Primer 2:

- I) Preduzeće „Metal“ je na osnovu odluke skupštine akcionara emitovalo 15.000 akcija nominalne vrednosti 150 rsd po akciji. Prodato je i naplaćeno svih 15.000 akcija po vrednosti od 200 rsd po akciji što ukupno iznosi 3.000.000 rsd.

r.b.	Broj računa		Opis	Duguje	Potražuje
	D	P			
1	241	300	Tekući račun	3.000.000	
		306	Akcijski kapital		2.250.000
			Emisiona premija		750.000
			Za uplaćene akcije		

KLASA 4-Dugoročna rezervisanja i obaveze

- 40 – Dugoročna rezervisanja
- Specifična vrsta dugoročnih obaveza
- ”obaveze” tekućeg i prošlih obračunskih perioda za buduće obračunske periode
- Dugoročna rezervisanja se definišu kao obaveze za pokriće troškova i rizika proisteklih iz prethodnog poslovanja, koji će se pojaviti u narednim godinama i odnose se na: troškove u garantnom roku, obnavljanje prirodnih bogatstava, zadržane kaucije i depozite, izdate garancije....

400 – Rezervisanja za troškove u garantnom roku

- Rezervisanje sredstava za troškove u garantnom roku vrši se zbog rizika da će troškovi servisiranja, zamene delova i sl. nastati u roku u kom važi garancija, a koji je duži od godinu dana.
- Troškovi rezervisanja se evidentiraju **zaduživanjem računa 541-Troškovi rezervisanja za garantni rok za iznos rezervisanih (izdvojenih) sredstava, dok nam za isti iznos potražuje račun 400 – Rezervisanja za troškove u garantom roku.**

•Ukoliko su stvarni troškovi zamene delova, servisiranja **manji od iznosa rezevisanih sredstava, za razliku zadužujemo račun 400 – Rezervisanje za troškove u garantnom roku, dok potražuje račun 678 – Prihodi od ukidanja dugoročnih rezervisanja.**

•Kada su stvarni troškovi zamene delova, servisiranja, **veći od iznosa rezervisanih sredstava za razliku zadužujemo račun 512 – Troškovi ostalog materijala (rezervnih delova), dok potražuje račun 435 – Dobavljači i sl.**

Primer 4:

- I) U preduzeću "Tehnika" je radi obezbedjenja od rizika za troškove po osnovu garancije u vezi servisiranja računara, izvršeno je dugoročno rezervisanje u iznosu od 100.000 rsd.
- II) Tokom trajanja garantnog roka prema fakturi servisera br. 42 izvršeno je servisiranje računara u iznosu od 130.000 rsd.

r.b.	Broj računa		Opis	Duguje	Potražuje
	D	P			
1	541	400	Troš. rezevisanja u garantnom roku Rezevisanje za troš. u garantnom roku Priznavanje rezevisanja	100.000	100.000
2	400 512	435	Rezevisanje u garantnom roku Troškovi ostalog materijala Dobavljači iz zemlje Po fakturi br. 42	100.000 30.000	130.000

Obaveze

- Privremeni (tudji) izvori sredstava koji se svrstavaju u pasivu bilansa stanja
- Kratkoročne obaveze –rok dospeća do godinu dana
- Dugoročne obaveze- rok dospeća preko godinu dana
- Obaveze po kreditima, po hartijama od vrednosti, prema dobavljačima, za zarade i naknade, za poreze, doprinose i druge dažbine, za primljene avanse...

Obaveze po kreditima

•Primer 6:

- 0) Stanje na pojedinim računima preduzeća „Tehnika“, je sledeće: 241 – Tekući račun 200.000 rsd.
- I) Banka je preduzeću odobrila i uplatila kratkoročni kredit u iznosu od 300.000 rsd., uz ugovorenu mesečnu kamatnu stopu od 5%. Banka nam je dostavila mesečni obračun kamate.
- II) Preduzeće je vratilo kredit banci sa pripadajućom kamatom.

r.b.	Broj računa		Opis	Duguje	Potražuje
	D	P			
1.	241		Tekući račun	300.000	
		422	Kratkoročni kredit Za odobreni kredit		300.000
1a	562		Rashodi kamata	15.000	
		460	Obaveze za kamate Za obračunatu kamatu		15.000
2	422 460		Kratkorčni krediti Obaveze za kamate	300.000 15.000	
		241	Tekući račun Za vraćeni kredit		315.000

Obaveze za zarade i naknade zarade

- 450 - Obaveze za neto zarade i naknade zarada, osim naknade zarada koje se refundiraju
- 451 Obaveze za porez na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog
- 452 Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog
- 453 Obaveze za poreze i doprinose na zarade i naknade zarada na teret poslodavca
- 454 Obaveze za neto naknade zarada koje se refundiraju
- 455 Obaveze za poreze i doprinose na naknade zarada na teret zaposlenog koje se refundiraju
- 456 Obaveze za poreze i doprinose na naknade zarada na teret poslodavca koje se refundiraju.

Obračun zarada knjiži se na teret računa: 520 Troškovi zarada i nakanda zarada (za bruto zarade) a u korist računa 450 – Obaveze za neto zarade, 451 – Obaveze za poreze na teret zaposlenog, 452 – Obaveze za doprinose na teret zaposlenog.

- Porez na zarade iznosi **10%**
- Doprinos za penziono i invalidsko osiguranje na teret zaposlenog iznosi **14%**
- Doprinos za zdravstveno i socijalno osiguranje na teret zaposlenog iznosi **5,15%**
- Doprinos za slučaj nezaposlenosti iznosi **0,75%**

Knjiženje obaveza za poreze i doprinose na teret poslodavca vrši se na zaduživanjem računa 521-Troškovi poreza i doprinosa na zarade na teret poslodavca a u korist računa 453 – Obaveze za poreze i doprinose na zarade na teret poslodavca

- Doprinosi za penziono i invalidsko na teret poslodavca iznose **12%**
- Doprinosi za zdravstveno i socijalno osiguranje iznose **5,15%**
- Doprinosi za slučaj nezaposlenosti iznose **0,75%**

Primer:

- I) 1. Obračunati zarade za maj sa pripadajućim porezima i doprinosima na teret zaposlenih i na teret poslodavca.
Ukupan iznos bruto zarada za mesec maj je 100.000.

r.b.	Broj računa		Opis	Duguje	Potražuje
	D	P			
1.	520		Troškovi zarada i naknada zarada	100.000	
		450	Obaveze za zarade i naknade zarada		70.100
		451	Obaveze za porez na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog		10.000
		452	Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog Za obračun zarada, poreza i doprinosa		19.900
1a	521		Troš. poreza i dop. na teret. poslodavca	17.900	
		453	Obaveze za porez i dop. na teret poslodavca za por.i dop.		17.900

□ Hvala na paznji!

